
ВСЕСВІТНЯ КАМΠΑНІЯ З ІНФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ

ВИКЛАД ФАКТІВ № 8

ХАРКІВСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

Харків
«ФОЛІО»
2004

Друге видання

Ця публікація здійснена за фінансової підтримки Європейського Союзу. За зміст публікації відповідає лише Харківська правозахисна група, і його ні за яких обставин не можна вважати таким, що відбиває позицію Європейського Союзу
This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of Kharkiv Human Rights Protection Group and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union

Всесвітня кампанія з інформування громадськості про права людини. Виклад фактів / Харківська правозахисна група. – Харків: Фоліо, 2004. – 16 с.

© С.Ю.Захаров, упорядкування, 2004
© Харківська правозахисна група, 2004
© Б.С.Захаров, художнє оформлення, 2004

ЗВЕРНЕННЯ І КАМПАНІЯ

Знайте свої права людини...

Це просте звернення Організації Об'єднаних Націй адресоване до громадян усіх країн, тому що всі володіють однаковими правами людини, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови чи релігії.

Це звернення важливе, оскільки:

– люди, що знають свої права, мають більше можливостей для їх здійснення;

– знання прав людини широкою громадськістю є найпершим і найнадійнішим засобом захисту від небезпеки зневажання цих прав;

– пізнаючи свої права людина починає поважати права інших, і це веде до створення більш терпимих, миролюбних суспільств.

Дуже багато людей все ще не знають свої права людини. Багато хто потерпає через відсутність основних знань про ці права. Існуючі закони та інститути національні і міжнародні можуть у багатьох випадках захистити їх, протистояти зловживанням, але люди повинні перш за все знати, куди вони можуть звернутися за допомогою.

Виходячи з таких міркувань, Організація Об'єднаних Націй розпочала всесвітню кампанію по інформуванню громадськості про права людини. Мета кампанії збудити громадську свідомість, дати необхідну інформацію, налагодити просвітницьку роботу. Заходи кампанії звернені до громадськості кожної країни світу. Вона покликана сприяти більш глибокому усвідомленню людьми своїх прав людини і основних свобод, їх більш ретельній підготовленості до обстоювання цих прав. Разом з тим, у межах кампанії розповсюджуються знання про засоби, які є на міжнародному рівні, засоби, до яких, зрештою, може вдатися наразі необхідності кожний заохочення і захисту прав людини і основних свобод. Кампанія показує також, що робить для здійснення прав людини в усьому світі Організація Об'єднаних Націй.

Всесвітня кампанія, як відзначив заступник Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй з прав людини Ян Мартенсон, покликана «створити загальну культуру прав людини, культуру, яка недвозначно визначає, що права людини і основні свободи є невід'ємним надбанням людей як таких, без будь-якої різниці».

У цьому бюлетені розповідається про минулі і сьогоденні зусилля Організації Об'єднаних Націй, спрямованих на сприяння більш глибокому розумінню і поважанню прав людини. У ньому розповідається про всесвітню кампанію: її основні чинники, мети, заходи.

ПРАВА ЛЮДИНИ: ЗАГАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ

Після закінчення другої світової війни у Статуті Організації Об'єднаних Націй уперше було визнано загальне значення концепції прав людини. Міжнародне співтовариство націй визнало у Статуті, що всі члени людської сім'ї мають рівні, невід'ємні права. Організація Об'єднаних Націй, говориться у Статуті, сприяє загальній «повазі й дотриманню прав людини і основних свобод для всіх, без розрізнення раси, статі, мови і релігії».

У Загальній декларації прав людини, одностайно прийнятій Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй у 1948 році, підтверджується зафіксована у Статуті Організації Об'єднаних Націй прихильність держав до справи заохочення і захисту прав людини. Основні принципи Загальної декларації, яка вважається сьогодні одним з найважливіших документів в історії людства, можна знайти у Конституціях країн, які отримали незалежність після другої світової війни. З огляду на це, Організація Об'єднаних Націй і буде протягом вже понад 40 років свою роботу в галузі прав людини.

Коли була прийнята Загальна декларація прав людини, Генеральна Асамблея рекомендувала урядам поширити її також у школах та інших навчальних закладах. Спеціалізованим установам Організації Об'єднаних Націй і неурядовим організаціям (НУО) було запропоновано довести її до відома своїх членів.

Скільки людей насправді тримало в руках або читали цю коротку, зрозумілу епохальну декларацію, яка перекладена вже майже на 80 мов? Скільком відомо про міжнародний білль про права людини, який складається із Загальної декларації, Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, Міжнародного пакту про громадянські і політичні права й Факультативного протоколу до них? У відповідь на це можна зазначити, що на кожного, кому відомо про існування цих життєво важливих документів і хто має уявлення про їх зміст, все ще припадають тисячі і тисячі тих, хто навіть не чув про них.

У 1950 році Генеральна Асамблея запропонувала всім державам і зацікавленим організаціям відзначати 10 грудня річницю прийняття Загальної декларації як День прав людини. Мета святкування цієї річниці полягає в тому, щоб ще й ще раз привернути увагу народів усіх країн до чудових принципів, втілених у Загальній декларації. У багатьох країнах світу День прав людини відзначається щорічно не тільки з метою пропаганди ідеї Загальної декларації, але й для того, щоб у цей день знову нагадати про чисельні й серйозні порушення прав людини, які як і раніше затьмарюють існування людей ХХ століття.

Середина 60-х років ознаменувалась новими зусиллями Організації Об'єднаних Націй по забезпеченню гарантії захисту прав людини. Були прийняті (у 1966 році) два Міжнародних пакти, і Генеральна Асамблея звернулась до урядів з закликом приділяти більше уваги питанням прав людини в їхніх загальноосвітніх програмах як для дорослих, так і для дітей. Була висловлена ідея про те, що викладачі на всіх рівнях, університети, фонди, благодійні, наукові і дослідницькі організації і засоби масової інформації можуть надати допомогу в більш широкому висвітленні цих питань і підтримати зусилля, спрямовані на реалізацію прав людини.

1968 рік двадцята річниця прийняття Загальної декларації був проголошений Генеральною Асамблеєю Міжнародним роком прав людини. У зверненні Тегеранської конференції, прийнятому на Міжнародній конференції, яка відбулася в тому ж році, була знову підтверджена відданість принципам Загальної декларації та іншим міжнародним документам. Звернення пропонувало усім народам і урядам усі сили віддати справі здійснення міжнародно визнаних принципів прав людини. Як відзначалося у зверненні, Загальна декларація прав людини відбиває загальну домовленість народів світу стосовно невід'ємних і непорушних прав і є обов'язковою для членів міжнародного співтовариства.

На урочистих зборах, проведених 10 грудня 1978 року у зв'язку з 30-ю річницею прийняття Загальної декларації, знову в центрі уваги стояло питання про необхідність посилення інформаційно-просвітницької роботи. Тоді до міжнародних організацій як урядових, так і неурядових, звернулись із закликом зробити все можливе для сприяння більш глибокому усвідомленню і повазі прав людини і в першу чергу приділити увагу загальноосвітнім аспектам проблеми як в межах системи шкільного навчання, так і поза нею.

НОВІ ПІДХОДИ

Добрі перспективи для діяльності Організації Об'єднаних Націй у цій галузі відкрились наприкінці 80-х років. У зв'язку із зростанням довіри до цієї всесвітньої організації з боку держав-членів її все більш настійно закликають відігравати важливу роль у вирішенні політичних проблем серйозних і важких для розв'язування.

Однак унікальний внесок Організації Об'єднаних Націй у справу миру і безпеки в усьому світі нерозривно пов'язаний з повагою до прав людини. Такі цілі ООН, як підтримка миру і безпеки, розвиток дружніх відносин між державами і міжнародна співдружність у вирішенні соціально-економічних, культурних і гуманітарних проблем, а також у заохоченні і розви-

---

тку поважання до прав людини і основних свобод, є основоположними принципами Статуту Організації Об'єднаних Націй, взаємно доповнюючими і зміцнюючими один одного.

Протягом 40 років Організація Об'єднаних Націй прийняла понад 50 міжнародних документів, які зміцнюють правову основу для здійснення прав і свобод, зафіксованих у Загальній декларації. Однак діяльність щодо розробки норм у важливих галузях життя людей, зокрема в галузі захисту таких найбільш уразливих груп, як діти і трудящі-мігранти, продовжується.

З допомогою Комісії з прав людини та інших органів, заснованих згідно Міжнародних пактів та інших конвенцій, Організація Об'єднаних Націй прагне дотримуватися норм, які стосуються прав людини, в усьому світі. Комісія розслідує передбачувані порушення прав людини в різних країнах, доповідає про такі явища, як масові і невинуваті страти, використання наймитів, тортури, дискримінація, нетерпимість на підставі релігійних переконань, де б вони не мали місце.

Держави, які ратифікували Конвенції Організації Об'єднаних Націй про права людини чи приєдналися до них, повинні звітувати про вжиті ними заходи по дотриманню зазначених угод.

Приватні особи, а також групи осіб чи ті, що виступають від їх імені, неурядові організації можуть передавати Організації Об'єднаних Націй інформацію про постійні грубі порушення прав людини і основних свобод.

Дає надію загальний прогрес у міжнародній правотворчості у галузі прав людини, який був досягнутий протягом чотирьох десятиріч у проведенні розслідувань і здійсненні заходів щодо застосування універсальних норм. Однак принципи Загальної декларації прав людини ще дуже далекі від свого втілення в життя кожної людини.

Ювілейні заходи, які проводяться у зв'язку з річницею днів прав людини, мають, проте, обмежений, нетривалий ефект і стають усе більшою необхідністю в цілеспрямованих, постійних зусиллях для доведення ідеї прав людини до свідомості людей усього світу.

ВСЕСВІТНЯ КАМΠΑНІЯ

Широка програма заходів святкування 40-ї річниці від дня прийняття Загальної декларації задала тон майбутній Всесвітній кампанії. Протягом усього 1988 року наголошувалося на залученні більш широкого контингенту прихильників прав людини. Центр прав людини Організації Об'єднаних Націй провів семінари в усіх регіонах світу і сприяв проведенню 70 зустрічей, організованих урядами, неурядовими організаціями, навчаль-

---

ними закладами і професійними асоціаціями. Департамент громадської інформації Організації Об'єднаних Націй організував інформаційну кампанію з участю різноманітних засобів масової інформації по пропаганді 40-ї річниці Загальної декларації прав людини. Зокрема, в межах цієї кампанії в усіх країнах світу різними мовами розповсюджувалися підготовлені Департаментом теле-, радіо-, фото- і друковані матеріали.

У 1988 році була збільшена програма публікацій Центру за рахунок таких нових видань, як серія: фактологічних бюлетенів, Human Rights Newsletter (Інформаційний бюлетень з прав людини), Human Rights Bulletin (Бюлетень з прав людини), а також нових випусків попередніх видань. Вона поповнилася також спеціальним інформаційним комплектом, присвяченим 40-й річниці, який був підготовлений Департаментом громадської інформації для використання неурядовими організаціями і засобами масової інформації, спеціальними ювілейними виданнями Міжнародного білля про права людини, буклетом «Права людини: запитання і відповіді», а також двома плакатами, на одному з яких був надрукований текст Загальної декларації прав людини. Центр прав людини і Департамент громадської інформації Організації Об'єднаних Націй (ДГІ) почали розширювати і оновлювати зведені списки своїх поштових адресатів, зацікавлених в одержанні інформації з прав людини, зміцнювати свою матеріальну базу для розповсюдження матеріалів з прав людини. Протягом усього року інформаційні центри Організації Об'єднаних Націй, розташовані в 67 країнах, організували заходи на національному рівні для висвітлення 40-ї річниці. Проводилися колоквіуми, семінари, організовувалися виставки, показ кінофільмів, видавалися прес-релізи, брошури, публікувалися нариси і тексти Декларації місцевими мовами, проводилися брифінги та інтерв'ю для представників радіо, телебачення і преси. Інформаційні центри сприяли урядам і неурядовим організаціям у проведенні спеціальних заходів, присвячених 40-й річниці Дня прав людини, а також у висвітленні цих заходів засобами масової інформації на місцях.

Були розширені консультативні послуги і технічна допомога національним і регіональним інститутам, які займаються проблемами прав людини, і були відповідно переглянуті програми стипендій і стажувань з питань прав людини.

Завдяки піднесенню, викликаному такими ініціативами, Генеральна Асамблея прийняла 10 грудня 1988 року одностайне рішення про проведення Всесвітньої кампанії Організації Об'єднаних націй по інформуванню громадськості у питаннях прав людини. Як говориться у відповідній резолюції (43/128), в межах цієї кампанії діяльність Організації в цій галузі повинна розвиватися і зміцнюватися на глобальній і орієнтованій на практичні наслідки основі з використанням додаткових заходів відповідних органів системи Організації Об'єднаних націй, держав-членів і неурядових організацій.

УЧАСНИКИ КАМПАНІЇ І ВІДПОВІДНА АУДИТОРІЯ

У межах Всесвітньої кампанії за права людини будуть вживатися практичні заходи в галузі інформації і освіти, які добре себе зарекомендували і які Організація Об'єднаних Націй успішно використовувала раніше. Разом з тим її програма розширюється, активніше, напряду почали брати в ній участь системи Організації Об'єднаних Націй, а також уряди і неурядові організації з метою сприяння здійсненню прав людини. Розмах цієї кампанії, досягнутої в рік 40-річчя, не знижується.

Держави-члени, органи Організації Об'єднаних Націй і неурядові організації усі зробили свій внесок у проведення Всесвітньої кампанії і підтримали її ідею. Зокрема, неурядові організації у своїх рекомендаціях підкреслили потребу в інформаційних матеріалах з конкретних питань прав людини, прав дитини, жінок, профспілок, з економічних і соціальних прав, з прав на задовільний рівень харчування і життя, з прав на свободу переконань і вірувань.

Система Організації Об'єднаних Націй є основним джерелом ініціатив і матеріалів для Всесвітньої кампанії; вона забезпечує координацію і загальне керівництво. Одночасно Організація Об'єднаних Націй заохочує ініціативи урядів і неурядових організацій, підтримує їх, надаючи і розповсюджуючи фактичну, збалансовану, об'єктивну інформацію про права людини в усіх країнах і регіонах світу.

Центр прав людини в Женеві є провідною установою Організації Об'єднаних Націй у галузі прав людини, а головну відповідальність за діяльність у галузі громадської інформації несе Департамент громадської інформації, який має відповідний досвід. Таким чином, Центр буде координувати заходи, передбачені в межах Всесвітньої кампанії у системі Організації Об'єднаних Націй і забезпечуватиме зв'язок з урядами, регіональними і національними установами, а також із зацікавленими приватними особами в розробці і вжитті цих заходів. Для забезпечення ефективності заходів у межах кампанії в Центрі нещодавно створений новий підрозділ, який займається питаннями зовнішніх зносин, публікацій і документацій.

Департамент громадської інформації, який несе головну відповідальність за здійснення заходів у галузі громадської інформації, буде координувати діяльність у галузі громадської інформації в межах Всесвітньої кампанії за права людини. Нещодавно у Відділі комунікацій і управління проектами Департаменту створено підрозділ з прав людини і проблем розвитку.

Спеціалізовані установи та інші органи системи Організації Об'єднаних Націй також займаються питанням прав людини і можуть надавати експертне консультативне обслуговування з питань проведення Кампанії, узгоджуючи свої заходи з її цілями. Центр прав людини розпочав здійснення програми тісного співробітництва з цілим рядом органів, у тому числі з Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), Управлінням Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців (УВКБ), Міжнародною Організацією праці (МОП), Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) і Дитячим фондом Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ), у напрямку можливостей проведення спільних заходів, причому, не в останню чергу, звичайно, в межах Кампанії, а також з такими організаціями, як Міжнародний Комітет Червоного Хреста. Вже розпочато здійснення кількох проєктів у галузі прав людини, і накреслені нові.

Успішному проведенню Всесвітньої кампанії буде в значній мірі сприяти активна і матеріальна підтримка з боку держав-членів. Їхня допомога потрібна буде перш за все в розповсюдженні інформаційних і довідкових матеріалів Організації Об'єднаних Націй, у сприянні Організації Об'єднаних Націй у проведенні регіональних семінарів, курсів по підготовці кадрів і нарад експертів, а також у випуску інформаційних і довідкових матеріалів іншими мовами, окрім шести офіційних мов Організації Об'єднаних Націй.

Співробітництво між Центром прав людини і підрозділами, які займаються питаннями прав людини таких міжнародних органів, як Організація Африканської Єдності, Організація американських держав і Рада Європи, сприяє посиленню кампанії.

Неурядові організації найчастіше першими звертають увагу Організації Об'єднаних Націй і міжнародного співтовариства в цілому на проблеми прав людини. За традицією вони доповнюють зусилля Організації Об'єднаних Націй інформацією і досвідом, набутим завдяки своїй власній діяльності на захист прав людини. Неурядові організації підтримують тісний зв'язок з тими групами суспільства, які найбільше потребують інформації і освіченості у питаннях прав людини, і мають усі можливості для охоплення великої кількості людей найрізноманітніших інтересів і походжень. Понад 100 неурядових організацій роблять свій щорічний внесок у роботу Комісії Організації Об'єднаних Націй з прав людини і вдвічі більше в роботу таких органів, як Робоча група з питань корінного населення. Центр прав людини підтримує постійний зв'язок із співтовариством неурядових організацій у питаннях планування Кампанії, а для справді постійного діалогу в Женеві і Нью-Йорку проводяться приватні консультації. Важливим внеском в успішне проведення Кампанії є участь неурядових організацій як у діяльності в галузі освіти, так і в поширенні інформації.

Для сприяння проведенню Кампанії Центр прав людини розвиває співробітництво з навчальними і науково-дослідними установами в усіх країнах світу. З цією метою вживаються спільні заходи з цілим рядом таких організацій, як Міжнародний інститут прав людини в Страсбурзі (Франція), Міжнародний Інститут гуманітарного права в Сан-Ремо (Італія), Інститут прав людини в Сан-Хосе (Коста-Ріка) і багатьма іншими закладами.

Для організації глобальної кампанії потрібно визначити цільові групи, тобто ті, хто сам володіє засобами для того, щоб вживати заходи для захисту прав людини, має відповідне бажання і має вплив, які необхідні для пропаганди заходів у межах Кампанії і сприяння їм, а також для того, щоб донести ідею прав людини до кожного.

Безпосереднім об'єктом Всесвітньої кампанії, а також її учасниками є уряди, міжурядові і неурядові організації. Іншими цільовими групами, визначеними з урахуванням їхніх можливостей для впливу на формування офіційних рішень, сприяння обговоренню питань прав людини і розповсюдженню інформації про основні права і свободи, є засоби масової інформації, навчальні і наукові кола, національні і регіональні інститути прав людини, зацікавлені приватні особи.

На урядовому рівні безпосередній вплив на визнання політики чинять також члени парламенту, інші виборні органи і посадові особи. Їхня участь у Кампанії сприяє обговоренню прав людини і забезпеченню урядової підтримки Всесвітньої кампанії за права людини.

Інтерес засобів масової інформації до розв'язання проблем прав людини має життєво важливе значення: коли йдеться про основні права і свободи, мільйони людей покладають надії на пресу, радіо і телебачення, очікуючи від них надійної інформації. Їхня участь може бути найрізноманітнішою: від розповсюдження повідомлень про порушення до найширшого розповсюдження ідей прав людини; вона має важливе значення для сприяння формуванню справді компетентної конструктивної думки світової громадськості на захист прав людини.

Навчальні і наукові установи вважаються одними з найважливіх засобів формування культури прав людини.

Об'єктом Кампанії є також науково-дослідні інститути, які іноді можуть підкріпити її фундаментальні знання з конкретних прав людини.

В усіх країнах світу є прихильники прав людини це люди, які готові часто самовіддано обстоювати ці права, боротися проти порушень. Вони також є однією з цільових груп, на які розрахована Кампанія. Хоча засоби, які використовуються, можуть бути зовсім різними в залежності від регіону, головний ефект заходів Кампанії має бути одним у всіх регіонах світу.

Кампанія фінансується за рахунок наявних в Організації Об'єднаних Націй ресурсів, а також за рахунок отриманої на добровільних засадах допомоги від урядів і приватних осіб.

ЗАХОДИ В МЕЖАХ КАМПАНІЇ

У межах Всесвітньої кампанії за права людини вживаються такі п'ять основних видів заходів:

- Випуск і розповсюдження друкованої інформації і довідкових матеріалів;
- Організація практикумів, семінарів і навчальних курсів;
- Надання стипендій і організація страхувань;
- Святкування знаменних дат, присвячених правам людини;
- Діяльність засобів масової інформації і інформаційно-пропагандистські заходи.

ДРУКОВАНА ІНФОРМАЦІЯ

Human Rights Newsletter (Інформаційний бюлетень з прав людини), вперше опублікований у 1988 році, виходить чотири рази на рік англійською і французькою мовами. У Бюлетені публікуються звіти і інформація про очікувані зустрічі, присвячені правам людини, та про інші події. У ньому висвітлюється робота практикумів, навчальних курсів, семінарів та інших заходів у межах Кампанії, публікуються найважливіші заяви, які торкаються політики в галузі прав людини. У ньому розповідається також про діяльність неурядових організацій.

Bulletin of Human Rights (Бюлетень з прав людини) виходить тричі на рік англійською і французькою мовами; в ньому публікуються фундаментальні статті з питань прав людини, підготовлені урядовими і науковими експертами.

У фактологічних бюлетенях у доступній формі викладаються окремі теми, присвячені правам людини, включаючи інформацію про аспекти відповідних міжнародних механізмів. Передбачається випускати щорічно шість номерів цього видання. Воно виходить шістьма офіційними мовами Організації Об'єднаних Націй (англійською, арабською, іспанською, китайською, російською і французькою).

Human Rights: Questions and Answers (Права людини: питання і відповіді) являє собою буклет з відповідями на деякі найбільш поширені питання про проблеми прав людини. Видається англійською, іспанською і французькою мовами (довідковий індекс ДРУ/919).

Teaching Human Rights (Викладання прав людини) являє собою довідник практичних заходів для вчителів, які хотіли б зробити свій внесок в усвідомлення проблем прав людини і засвоєння відповідних знань у початкових і середніх школах. Нове видання буде виходити усіма офіційними мовами.

Текст Загальної декларації прав людини, Міжнародного білля про права людини і інших основних конвенцій і декларацій з питань прав людини видається всіма офіційними і деякими іншими мовами.

Для засобів масової інформації і неурядових організацій періодично видаються інформаційні комплекти, присвячені важливим датам чи темам у галузі прав людини.

Не менше ніж раз на рік будуть публікуватися звіти про роботу регіональних семінарів.

Усіма офіційними мовами будуть видаватися дослідження прав людини, які публікуються Організацією Об'єднаних Націй.

Є каталог англійською, іспанською і французькою мовами вибраних фільмів, буклетів і фотографій за тематикою прав людини, який містить перелік інформаційних центрів Організації Об'єднаних Націй, які можуть надати необхідні матеріали (довідковий індекс ДРУ/928).

Human Rights: Status of International Instruments (Права людини: як здійснюються положення міжнародних документів), який виходить зараз англійською мовою, буде публікуватися також іншими мовами.

Будуть оновлені три регулярних види публікацій: Щорічник Організації Об'єднаних Націй з прав людини, Щорічник Комітету прав людини і «Комітет прав людини: окремі рішення у відповідності з факультативним протоколом».

Видання *Objektive Justise* (Справедливе правосуддя), яке виходить двічі на рік англійською мовою, містить фундаментальні статті про підготовлені Організацією Об'єднаних Націй труди з проблем прав людини, включаючи расову дискримінацію.

ПРАКТИКУМИ, СЕМІНАРИ, НАВЧАЛЬНІ КУРСИ

Першочергова увага приділяється програмі Центру прав людини по консультативному обслуговуванню і технічній допомозі, підтримку якій надають головним чином уряди, які роблять внески в добровільний фонд. Мета програми полягає у зміцненні національних інфраструктур для заохочення і захисту прав людини. За консультативною і технічною допомогою звертається біля 40 урядів.

У межах цієї програми центр організовує практикуми, семінари і навчальні курси на національному, регіональному чи міжнародному рівнях за проханням Організації Об'єднаних Націй, яка займається питаннями прав людини, чи держав-членів іноді спільно з національними і регіональними організаціями з прав людини.

У межах таких заходів організуються курси для тих, хто зв'язаний з виконанням правосуддя, тобто суддів, співробітників поліції і військово-службовців, а також цивільних службовців, з питань правової і адміністративної практики в галузі прав людини; створюються і зміцнюються юридичні факультети в університетах; створюються бібліотеки правової документації; розробляються проекти правових текстів у відповідності з міжнародними документами з прав людини; публікуються офіційні журнали з питань права, робляться добірки інформаційних і довідкових матеріалів з питань прав людини.

Ці зустрічі використовуються також для роз'яснення мети Кампанії для сприяння більш глибокому розумінню міжнародної практики і діяльності в галузі прав людини. Центр прав людини планує провести в 1989 році десять практикумів, семінарів і навчальних курсів.

Крім того, досягненню цілей Кампанії допомагає також участь співробітників Організації Об'єднаних Націй у багатьох зустрічах з проблеми прав людини, які організуються поза межами системи Організації Об'єднаних Націй.

СТИПЕНДІЇ І СТАЖУВАННЯ

За період з 1955 року Організація Об'єднаних Націй надала понад 800 стипендій головним чином для посадових осіб органів правосуддя і поліції, інших посадових осіб, які відповідають за правопорядок, а також дипломатів. Щороку надаються біля 30 стипендій. Стипендіати проходять підготовку в Центрі прав людини, причому програми складені з урахуванням перш за все потреб країн, які розвиваються.

Центр організовує щорічно також стажування для 20-25 студентів-випускників, відмінників навчання. Вони набувають досвіду і знань, беруть участь у діяльності Організації Об'єднаних Націй з прав людини під наглядом старшого персоналу.

СВЯТКУВАННЯ ЗНАМЕННИХ ДАТ

Будуть проводитися якомога ширше спеціальні заходи, присвячені важливим датам, пов'язаним з правами людини; вони будуть визначатися при

спільній участі Центру прав людини, ДООУ, інших відділень Організації Об'єднаних Націй і неурядових організацій. Однією з найважливіших щорічних подій є святкування Міжнародного дня боротьби за ліквідацію расової дискримінації (21 березня), який відзначається в пам'ять про криваву розправу в Шарпсвіллі, Південна Америка, в 1960 році.

Протягом тижня, що передує Дню прав людини (10 грудня), організуються програмні заходи за участю урядів, неурядових організацій і навчальних закладів, які дають змогу привернути увагу до проблем прав людини, розповісти про роль Організації Об'єднаних Націй і створені нею механізми для розповсюдження і захисту прав людини в усьому світі, а також підкреслити необхідність формування добре інформованої громадської думки.

Час від часу з питань, які викликають особливу стурбованість, будуть проводитися глобальні консультації з широким колом організацій, які займаються проблемами прав людини.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ І ПРОПАГАНДИСТСЬКІ ЗАХОДИ

Засоби масової інформації відіграють визначну роль у будь-якій кампанії по пропаганді прав людини серед громадськості. Засоби масової інформації виконують важливу роль не тільки тому, що повідомляють про випадки порушень чи зневажливого ставлення до прав людини в будь-якій частині світу, а й тому, що вони можуть поширювати інформацію про міжнародний механізм, який є в розпорядженні кожного для заохочення і захисту прав людини і основних свобод, а також про зусилля Організації Об'єднаних Націй по їх реалізації.

При Організації Об'єднаних Націй акредитовані журналісти, які є представниками 250 різних інформаційних служб з усіх країн світу і яких на щоденних брифінгах інформують про роботу Організації.

Однією з головних функцій Департаменту громадської інформації є надання засобам масової інформації інформаційних матеріалів з прав людини, включаючи прес-релізи, нариси, радіо- і телепрограми тощо.

Крім того, Департамент готує такі рекламні матеріали, як виставки, плакати, буклети, інформаційні комплекти і фотонабори, організовує такі спеціальні заходи, як концерти чи демонстрація кінофільмів, котрі присвячуються святкуванню міжнародних днів чи тижнів.

Багато таких заходів уже проводяться в межах Всесвітньої інформаційної Кампанії за права людини.

---

* * *

Ідея прав людини постійно присутня в міжнародних відносинах. У кінці другої світової війни ця ідея мала вигляд надто незвичної, навіть утопічної.

Однак після її закріплення у Загальних деклараціях прав людини вона стала визначним фактом останніх чотирьох десятиліть. Це одне з головних досягнень людства, яке не може применшити навіть численні серйозні порушення прав людини.

Завдяки цьому досягненню з'явилась структура, яку копітко створювала Організація Об'єднаних Націй для заохочення і захисту прав людини. Одним з наріжних каменів цієї структури є закріплені Організацією Об'єднаних Націй норми, які слугують в усьому світі критерієм оцінки поведінки урядів у питаннях поважання прав людини. Іншим наріжним каменем слугує оперативна система, створена Організацією Об'єднаних Націй для здійснення розроблених нею норм у галузі прав людини і положень міжнародного законодавства. Внесок, який робить ця система, наближає досягнення перспективної мети дотримання норм прав людини скрізь і на всі часи.

Разом з тим, у «будинку» прав людини повинна мешкати добре інформована, чуйна до проблем прав людини громадськість, для того щоб цей будинок стояв міцно і твердо. Це третій наріжний камінь, який покликає зміцнити і поставити на відповідне місце Всесвітня кампанія за права людини.

Наукове видання

**ВСЕСВІТНЯ КАМПАНІЯ
З ІНФОРМУВАННЯ
ГРОМАДСЬКОСТІ
ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ**

ВИКЛАД ФАКТІВ № 8

Відповідальний за випуск і редактор *Євген Захаров*

Коректор *?????????*

Комп'ютерна верстка *Олег Мірошніченко*

Підписано до друку *???.?.2004*

Формат 60 x 84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Тип Таймс

Друк офсетний. Умов. друк. арк. *??,??* Умов. фарб.-від. *??,??*

Умов.- вид. арк. *??,??* Наклад 1000 прим.

Розповсюджується безкоштовно

Харківська правозахисна група

61002, Харків, а/с 10430

ТОВ «Видавництво Фоліо»

61057, Харків, вул. Донець-Захаржевського, 6/8

Надруковано на обладнанні Харківської правозахисної групи

61002, Харків, вул. Іванова, 27, кв. 4